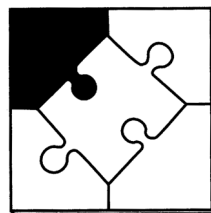

ΠΡΩΤΟ ΚΟΜΜΑΤΙ:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Η αρχή είναι το πιο σημαντικό κομμάτι του έργου».
(Πλάτων)

ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ;

Εφόσον διαβάσετε αυτό το βιβλίο, υπάρχουν πολλές πιθανότητες να είστε θεραπευτής ή εκπαιδευτικός ή να ενδιαφέρεστε αρκετά για την ευεξία και το μέλλον των παιδιών, ώστε να εξερευνήσετε εναλλακτικούς και αποτελεσματικούς τρόπους να τα υποστηρίξετε στη σύγχρονη κοινωνία. Μπορεί να είστε βοηθός στην τάξη, δάσκαλος, οικογενειακός θεραπευτής, εικαστικός θεραπευτής ή δραματοθεραπευτής, σχολικός ψυχολόγος, σύμβουλος ή καθηγητής, διευθυντής σχολείου, ακόμη και κάποιος που δεν σχετίζεται καν με την εκπαίδευση και τη θεραπεία.

Μπορεί επίσης να είστε ήδη μέλος μιας διεπιστημονικής ομάδας, και, στην προκειμένη περίπτωση, το βιβλίο αυτό θα σας προσφέρει επιπλέον ιδέες για το πώς να δουλέψετε με τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Εναλλακτικά, θα μπορούσατε να φτιάξετε μια ομάδα ανθρώπων από διαφορετικές ειδικότητες, για να προσφέρετε μια διεπιστημονικής προσέγγιση με τη συνεργασία διαφορετικών πλαισίων στην υποστήριξη των παιδιών, συμπεριλαμβάνοντας τους θεραπευτές στη δημιουργία της. Αυτό που γίνεται κατανοητό στα «κομμάτια» αυτά είναι ότι μια πολυσυλλεκτική προσέγγιση αποτελεί τον πιο ουσιαστικό τρόπο, για να αντιμετωπιστούν ζητήματα που αφορούν στην ευημερία του σχολείου, των οικογενειών και των παιδιών.

Όποια και αν είναι η κατάστασή σας, εσείς που διαβάσετε το βιβλίο

αυτό αποτελείτε, κατά πάσα πιθανότητα, μέρος της ολοένα αυξανόμενης κοινότητας ανθρώπων που θεωρούν ότι χρειάζεται να απευθυνθεί κάποιος στις ανάγκες κάθε παιδιού ατομικά και της οικογένειάς του σε ένα βαθύτερο και βιώσιμο πλαίσιο. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να πιστεύετε –όπως κι εμείς– πως, ενώνοντας τα κομμάτια του παζλ, μπορούμε να αποτρέψουμε περαιτέρω τραγωδίες.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΕΥΣΕΙ;

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε όλους όσους ενδιαφέρονται να υποστηρίξουν τα παιδιά με έναν ολιστικό και βιώσιμο τρόπο. Αυτό αφορά φυσικά και σε όσους ήδη εμπλέκονται, θέλουν να εμπλακούν ή είναι απλώς περίεργοι για τον τρόπο που λειτουργεί η θεραπεία. Υπάρχει πληθώρα βιβλιογραφίας για τη δραματοθεραπεία και την οικογενειακή θεραπεία· απ' όσο γνωρίζουμε, όμως, δεν υπάρχει κανένα βιβλίο που να συμπεριλαμβάνει εις βάθος και τις δύο αυτές θεραπείες. Για τον λόγο αυτόν, το βιβλίο αποτελεί μια χρήσιμη πηγή πληροφοριών για όσους χρειάζονται μια σύνοψη πάνω στη δραματοθεραπεία και στην οικογενειακή θεραπεία, αλλά και στην ουσιαστική γνώση για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συνδυαστούν αυτές οι δύο προσεγγίσεις.

Επιπλέον, παρόλο που το βιβλίο δεν στοχεύει να καταρτίσει τους μη ειδικούς σε ζητήματα θεραπείας με παιδιά και τις οικογένειές τους, προσφέρει στους ήδη εκπαιδευμένους και καταρτισμένους στον τομέα αυτόν ενδιαφέρουσες εναλλακτικές για τον τρόπο εργασίας τους, καθώς και πλούτο χρήσιμων συμβουλών και παραδειγμάτων πρόσφατης πρακτικής.

Μπορεί, ωστόσο, να σας ενδιαφέρει περισσότερο το κομμάτι που αφορά στη συνεργασία των δύο προσεγγίσεων παρά η θεραπευτική προοπτική. Στην προκειμένη περίπτωση, το κομμάτι που αφορά στο πώς μπορεί να δουλέψει μια διεπιστημονική ομάδα και οι μελέτες περίπτωσης θα αποτελέσουν χρήσιμες πηγές πληροφοριών για τα πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν στην καθημερινή λειτουργία μιας διεπιστημονικής ομάδας.

Με όποιον τρόπο και αν διαβάσετε αυτό το βιβλίο, από την αρχή μέχρι το τέλος, τυχαία ή επιλέγοντας συγκεκριμένα κεφάλαια, μπορούμε να σας διαβεβαιώσουμε πως τα περιεχόμενά του έχουν επιλεγεί συγκεκριμένα βάσει του τι πιστεύουμε εμείς ως θεραπεύτριες ότι λει-

τουργεί. Για τον λόγο αυτόν, δεν προσφέρουμε το βιβλίο ως μια βέβαιη λύση για το πώς να υποστηρίξει κάποιος παιδιά με προβλήματα και τις οικογένειές τους, αλλά ως έναν τρόπο στον οποίο εμείς πιστεύουμε τόσο πολύ, που θέλουμε να τον μοιραστούμε μαζί σας. Ελπίζουμε να σας κινητοποιήσουμε, να σας εμπνεύσουμε ή να υποστηρίξουμε εσάς που ήδη ασχολείστε ή που σκέφτεστε να εμπλακείτε στη σημαντική αυτή προσπάθεια να βοηθήσουμε τα παιδιά να αντιμετωπίσουν το δικό τους αύριο.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΖΛ

Ως θεραπεύτριες, καταρτισμένη και πεπειραμένη η κάθε μία στον τομέα της οικογενειακής θεραπείας και της δραματοθεραπείας, καθώς και στον τομέα της εκπαίδευσης, δώσαμε ιδιαίτερη βάση στο να γίνει το βιβλίο αυτό φιλικό στον αναγνώστη, χωρίζοντάς το σε σαφή μέρη. Τα «κομμάτια» αυτά εξερευνούν σταδιακά τη διαδικασία της δραματοθεραπείας, της οικογενειακής θεραπείας, της διεπιστημονικής ομάδας και της κοινής πρακτικής των δύο θεραπειών, προτού να καταλήξουμε στη σύνθεση της συνολικής εικόνας. Παρόλο που τα Κομμάτια θα μπορούσαν να διαβαστούν και με διαφορετική σειρά, προτείνουμε, χάριν συνέχειας και κατανόησης, να διαβαστούν με τη σειρά που εμφανίζονται στο βιβλίο. Με τον τρόπο αυτόν, θα γίνουν κατανοητά το ήθος και η πρακτική κάθε θεραπείας ξεχωριστά, γεγονός πολύ χρήσιμο από τη στιγμή που θα κληθούμε να ενώσουμε τις δύο θεραπείες και να τις εφαρμόσουμε σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο.

Επομένως, προκειμένου να διασαφηνιστούν οι διαδικασίες και οι εφαρμογές των δύο θεραπευτικών πρακτικών, το Δεύτερο και Τρίτο Κομμάτι έχουν γραφτεί ξεχωριστά από την προσωπική προοπτική κάθε μιας, με ανέκδοτα και επεξηγήσεις που προκύπτουν από την πρακτική μας, βασισμένα σε πραγματικές εμπειρίες. Η Penny έγραψε το Δεύτερο Κομμάτι ως δραματοθεραπεύτρια και η Jenny το Τρίτο από την οπτική της οικογενειακής θεραπεύτριας.

Και τα δύο Κομμάτια ξεκινούν με έναν σύντομο ορισμό –όπως εμείς τον αντιλαμβανόμαστε– των ιδιαίτερων επαγγελμάτων που εξασκούμε, προτού να δώσουμε σύντομες εξηγήσεις για ορισμένες από τις διεργασίες και τις μεθοδολογίες που σχετίζονται περισσότερο με τη δουλειά μας στον τομέα της εκπαίδευσης. Στη συνέχεια, καταθέ-

του με μια πιο συγκεκριμένη αναφορά στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συνεισφέρει η κάθε θεραπεία σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, συμπεριλαμβάνοντας πρακτικά στοιχεία αυτής της εφαρμογής.

Στόχος των δύο αυτών κεφαλαίων είναι να κάνουν μια πρώτη γνωριμία με τη δραματοθεραπεία και την οικογενειακή θεραπεία όσοι δεν είναι εξοικειωμένοι με μία από τις δύο θεραπείες ή και με καμία, προκειμένου να αποκτήσουν νόημα, αλλά και για όσους δεν είναι θεραπευτές. Αναγνωρίζουμε πως δεν έχουμε συμπεριλάβει μεγάλο μέρος πολύτιμων πληροφοριών για τις δύο αυτές θεραπείες και απολογούμεστε προκαταβολικά γι' αυτό. Όμως, δεδομένου ότι το βιβλίο αυτό διερευνά τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να λειτουργήσει η θεραπεία από μια διεπιστημονική ομάδα σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, έπρεπε να περιοριστούμε στις πιο σχετικές με το θέμα πληροφορίες.

Το Τέταρτο Κομμάτι επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί μια διεπιστημονική ομάδα μέσα σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, συμπεριλαμβάνοντας διαφορετικούς τρόπους υποστήριξης των παιδιών, αλλά και τον καλύτερο δυνατό τρόπο εμπλοκής της οικογένειας. Διερευνά τα στοιχεία που υποστηρίζουν τη λειτουργία μιας διεπιστημονικής ομάδας, προτού να εντρυφήσει σε μια συγκεκριμένη διεπιστημονική συνεργασία από τη σύλληψη μέχρι την υλοποίηση.

Έχοντας επεξηγήσει ήδη τις βασικές θεωρίες και πρακτικές που ενισχύουν τη χρήση της δραματοθεραπείας, της οικογενειακής θεραπείας και της διεπιστημονικής ομάδας σε ένα τέτοιο πλαίσιο, το Πέμπτο Κομμάτι προσπαθεί με ζήλο να φωτίσει τον τρόπο με τον οποίο οι τρεις αυτές προσεγγίσεις συναντούνται και συνεργάζονται στην πράξη. Δίνονται παραδείγματα για το πώς μπορούν να συνεργαστούν η δραματοθεραπεία και η οικογενειακή θεραπεία, καθώς και αντίστοιχες μελέτες περιπτώσεων. Προκειμένου να διατηρηθεί η αυθεντικότητα αυτών των μελετών, οι αναφορές εξαρτώνται από την υποκειμενική γνώμη της εκάστοτε από εμάς. Οι μελέτες από την οπτική της δραματοθεραπεύτριας έχουν γραφτεί από την Penny, ενώ εκείνες σχετικά με την οικογενειακή θεραπεία από την οπτική της Jenny. Κάθε μελέτη αναλύεται στους τίτλους «Ιστορικό», «Παρέμβαση» και «Αποτελέσματα» σύμφωνα με τα παραπεμπτικά που περιγράφονται στο Κομμάτι της διεπιστημονικής συνεργασίας. Η συγγραφέας που αναλαμβάνει υπεύθυνη της περίπτωσης αναφέρεται στην παρέμβαση. Έχουμε κρατήσει τη μορφή αυτή σε όλο το βιβλίο, εκτός από αυτονόητες περιπτώσεις.

Ο επίλογος της συνολικής εικόνας συνοψίζει τον λόγο που η θεραπεία θα πρέπει να θεωρείται ζωτικής σημασίας κομμάτι μιας διεπιστημονικής ομάδας. Αναλύει τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να είναι χρήσιμη στο παιδί, στην οικογένεια, στην ομάδα, στο σχολείο, στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο και εντός μια πολυπολιτισμικής κοινωνίας, ως ξεχωριστούς αλλά ισότιμους αποδέκτες της. Τέλος, επιχειρούμε να συνοψίσουμε τους τρόπους με τους οποίους πιστεύουμε πως μπορούν να συνδεθούν τα ξεχωριστά συστατικά της ομάδας· πώς, δουλεύοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το σύνολο γίνεται μεγαλύτερο από το άθροισμα των τμημάτων του και πώς η προσθήκη των θεραπειών προσφέρει σε αυτό το σύνολο μια πιο έντονη και διαρκή γεύση.

ΓΙΑΤΙ ΤΩΡΑ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ;

Σύγχρονες τάσεις στην ιδεολογία της εκπαίδευσης

Η θεραπεία στην εκπαίδευση βασίζεται στην άποψη ότι η δημιουργική διαδικασία μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά και τους νέους να αντιμετωπίσουν τις συναισθηματικές τους δυσκολίες· πώς μπορεί να τα υποστηρίξει, ώστε να είναι υγιή και ασφαλή, να απολαμβάνουν τη διαδικασία και να κατορθώνουν τους στόχους τους, να μπορούν να συμβάλλουν θετικά. Η κυβερνητική πολιτική του Ηνωμένου Βασιλείου εστίασε στους στόχους αυτούς, που εισήχθησαν για όλα τα παιδιά και για να διασφαλίσουν ότι όλες οι υπηρεσίες, που συμπεριελάμβαναν την επαφή με νέους ανθρώπους και τις οικογένειες τους, θα «συνδέονταν» στις κοινές τους ανάγκες.

Μια έννοια-κλειδί που επηρέασε τις πολιτικές απόψεις του Ηνωμένου Βασιλείου ήδη από τη δεκαετία του '40 είναι ότι το κράτος θα φροντίσει τα παιδιά. *Κάθε παιδί έχει σημασία* (Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων, DfES 2004) είναι η πρόσφατη τάση στον αναστοχασμό γύρω από τις ανάγκες των παιδιών, η οποία καθρεφτίζει τις πεποιθήσεις και τις αξίες μας στη σημερινή κοινωνία. Η ευημερία των παιδιών είναι υψίστης σημασίας και η φιλοσοφία αυτή υποστηρίζει τις διάφορες νομοθετικές πράξεις και μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει στην πάροδο των χρόνων, στοχεύοντας στην προσφορά εκπαίδευσης και υπηρεσιών υγείας.

Οι εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών χτίζονται πάνω στη δεδο-